

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Wypowiedzi o charakterze filozoficznym często cechują się brakiem należytej precyzji. Dlatego we współczesnej filozofii analitycznej szukano pewnych metod ich przekładu. Jedną z takich metod okazała się metoda parafrazy. Najogólniej mówiąc parafraza jest przeformułowaniem zwrotu mniej jasnego na zwrot bardziej jasny. Stosowanie parafrazy ma na celu wskazanie na właściwą formę logiczną wyrażen lub wydobycie sprecyzowanej treści z wyrażen metaforycznych. Zabieg ten pozwala mówić o naszych założeniach lub zobowiązaniach ontologicznych. Motywacją filozofów stosujących metodę parafrazy była niechęć do mówienia o przedmiotach filozoficznie problematycznych. Mimo że była ona powszechnie używana, m.in. przez K. Twardowskiego, B. Russella, R. Carnapa, K. Ajdukiewicza, W. V. Quine'a, P. van Inwagena, czy J. Woleńskiego, to nie prowadzono nad nią systematycznej refleksji. W literaturze brak opracowań, które by uwzględniały podobieństwa i różnice w jej użyciu. Jako wyjątek należy wymienić prace J. Woleńskiego *Kierunki i metody analizy filozoficznej* (1989) oraz Ch. Daly'ego *An Introduction to Philosophical Methods* (2010). Wymienieni autorzy wspominają jedynie o parafrazie jako odrębnej metodzie analizy filozoficznej.

Głównym celem projektu jest rekonstrukcja wybranych zastosowań metody parafrazy. Analizie zostaną poddane sposoby jej zastosowań w filozofii Carnapa, Ajdukiewicza i Quine'a. Pomocną przy rekonstrukcji będzie analiza założeń kryjących się za poszczególnymi programami uprawiania filozofii: filozofii jako analiza składni i schematów językowych (Carnap), epistemologii semantycznej (Ajdukiewicz) oraz filozofii znaturalizowanej (Quine). Również jest to zestawienie poglądów reprezentantów filozofii anglosaskiej z reprezentantem filozofii polskiej. Pozwoli to na wskazanie podobieństw i różnic w metodach stosowanych przez czołowych przedstawicieli obu środowisk. Projekt należy traktować jako próbę przedstawienia systematycznej refleksji nad metodą parafrazy.

Dzięki analizie wybranych zastosowań parafrazy możliwe będzie udzielenie odpowiedzi na pytanie o to, na ile metoda parafrazy może zostać wykorzystana w aktualnych dyskusjach ontologicznych. Jest to także próba wskazania jakimi metodami należy uprawiać metafizykę dążącą do zmiany naszego sposobu myślenia o świecie.

Efektom badań będzie nie tylko historyczna rekonstrukcja stanowisk filozoficznych, ale także ocena metodologiczna parafrazy jako narzędzia służącego do podejmowania sporów ontologicznych. Pozwoli to na określenie tego, które ze stanowisk należy uważać za najatrakcyjniejsze: Carnapa, Ajdukiewicza czy Quine'a.